

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента на дисертацію

Добродзія Олега Михайловича

за темою: «Роль цифровізації в інноваційному розвитку медичного страхування в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Актуальність теми дослідження. Сучасні виклики у сфері охорони здоров'я України — демографічні зміни, погіршення соціально-економічних умов, зростання захворюваності та обмеженість бюджетного фінансування — зумовлюють необхідність пошуку нових фінансових інструментів для забезпечення сталого розвитку медичної системи. В цьому контексті медичне страхування виступає важливим елементом соціального захисту населення та дієвим механізмом залучення додаткових ресурсів до системи охорони здоров'я.

Актуальність теми також посилюється соціальними та медико-демографічними тенденціями. Зростання частки людей похилого віку, поширеність хронічних неінфекційних захворювань, регіональні диспропорції у доступі до медичних послуг, а також наслідки воєнних дій і міграційних процесів формують нові ризики, які потребують ефективних механізмів фінансового захисту. Медичне страхування стає інструментом, здатним забезпечити стабільне фінансування лікувальних заходів, сприяти профілактиці захворювань та стимулювати підвищення якості медичних послуг.

Незважаючи на позитивні тенденції, ринок медичного страхування в Україні характеризується недостатнім рівнем охоплення населення, нерівномірним розвитком страхових програм та браком уніфікованих підходів до управління ризиками. Це зумовлює потребу в науковому обґрунтуванні економічних і правових механізмів функціонування системи медичного страхування, розробці ефективних моделей оцінки та класифікації страхових ризиків, а також адаптації зарубіжного досвіду до національних умов.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Слід звернути увагу на наукову новизну роботи. Автором

Удосконалено:

- підхід до оцінки попиту на послуги медичного страхування, який враховує такі елементи: поширеність захворювання, середню тяжкість захворювання, середню тривалість лікування, середню медичну вартість лікування, вік і стать пацієнта, соціальний індекс (рівень вразливості), коморбідність. Це забезпечує комплексний інноваційний підхід до оцінки споживчого попиту в умовах цифровізації;

- понятійний апарат теорії страхування, зокрема, дано авторське визначення поняття медичного страхування як системи економічних і

правових відносин, що забезпечує фінансування медичної допомоги та профілактичних заходів на випадок настання страхового випадку (захворювання, травми тощо) за рахунок попередньо акумульованих коштів, що формуються внесками страхувальників і використовуються відповідно до умов страхового договору. Таке визначення враховує посилення на механізм страхового захисту (акумуляція і перерозподіл коштів); містить чіткий об'єкт страхування (медичні послуги, витрати, забезпечення лікування); включає ролі суб'єктів: страхувальник, страховик, медичний заклад, застрахована особа;

- структурно-логічну систематизацію та класифікацію ризиків медичного страхування з урахуванням взаємозв'язку медичних, соціальних та актуарних маркерів. Це розкриває трирівневу природу ризиків, пов'язаних з медичним страхуванням і створює додаткові можливості для визначення ймовірності настання страхових випадків і цифрового моделювання величини страхових виплат;

- економіко-каузальну модель цифровізації інноваційного розвитку системи медичного страхування в Україні, яка показує зміну показників фінансових результатів страхових компаній в умовах цифрових трансформацій. Це забезпечить можливість аналізу мультиплікативного ефекту від використання інноваційних інструментів та виявлення можливостей збільшення страхових премій.

Дістало подальшого розвитку:

- методичний підхід до здійснення періодизації розвитку системи медичного страхування на українських землях з кінця XVIII ст. до сучасності. Це забезпечило встановлення передумов формування етапу цифрової інтеграції та інноваційного розвитку (2014 – теперішній час рр.) як самостійного історичного періоду. Він характеризується переходом від фрагментованих добровільних схем до гібридних моделей із використанням eHealth, insurtech-платформ, актуарних технологій на базі великих даних та інструментів кіберідентифікації. Це не лише якісно змінює практики страхування, а й інтегрує українську систему в європейський цифровий простір;

- механізм розрахунку стандартизованих індексів типу DCI та ODI: перший вимірює спроможності (наявність і зрілість цифрових рішень), другий — операційне використання (фактичні частки онлайн-потоків, електронні страхові вимоги, автоматизована наскрізна обробка, швидкість сервісу, надійність платформ). Таке вимірювання забезпечує можливість використання шкали порівняння для бенчмаркінгу компаній та відстеження прогресу у часі; створення прозорого «мосту» між цифровими практиками та фінансовими результатами, щоб кількісно показати внесок цифровізації в ефективність і маржинальність;

- методичні підходи до побудови матриці відповідності можливостей цифровізації і її використання страховими компаніями. Це забезпечує можливість виявлення та закриття розривів між наявною цифровою архітектурою і її комерціалізації для підвищення швидкості та віддачі від цифрових інвестицій на рівні всієї інноваційної системи компанії;

- обґрунтування щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення інноваційного медичного страхування в умовах цифровізації у частині визначень базових понять, закріплення прав застрахованих осіб, врегулювання діяльності страхових фондів і механізмів державного нагляду. Це забезпечить прозорість страхових відносин і підвищить довіру населення до інституту медичного страхування. Важливим наслідком удосконалення законодавства стане розширення участі приватного сектору у фінансуванні охорони здоров'я.

У дисертаційній роботі, наукові положення вірогідні, що забезпечується теоретико-методологічною обґрунтованістю основних підходів, використанням комплексу методів дослідження.

Практичною цінністю дослідження автора можна вважати розробку та впровадження рекомендації щодо визначення мультиплікативного ефекту від застосування страховими компаніями інноваційних інструментів.

Результати дисертаційного дослідження належним чином аргументовані з використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Структура роботи є змістовною, послідовною та збалансованою в частині виконання поставлених завдань, висвітлення дослідницьких ідей.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Дисертація *Добродзія Олега Михайловича* є самостійним та завершеним дослідженням, виконаним на належному науковому рівні, яка характеризується ґрунтовністю, високим рівнем теоретичного узагальнення, самостійністю наукового пошуку, творчим підходом до розв'язання наукових проблем.

Достовірність одержаних результатів підтверджується логікою проведення досліджень, яка структурно представлена в змісті дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до поданої дисертаційної роботи:

1. У другому розділі автор обґрунтовує доцільність застосування системного підходу до оцінювання попиту на послуги медичного страхування. Водночас дискусійним залишається питання глибини адаптації запропонованої системи до специфіки різних страхових ризиків, зумовлених нозологічними особливостями.

2. Доцільним було б уточнити практичний інструментарій моніторингу ризиків медичного страхування. Більш повна деталізація критеріїв оцінки їх оцінки дозволила б удосконалити систему андерайтингу.

3. Дисертантом побудована економіко-каузальна модель розвитку системи медичного страхування в Україні, яка показує зміну показників фінансових результатів страхових компаній в умовах цифрових трансформацій. Однак, на нашу думку, доцільно було б розширити дослідження щодо адаптивності запропонованої моделі до страхових

компаній різного масштабу та інституційного середовища. Проте, озвучені зауваження містять переважно рекомендаційний характер і не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Значення дослідження для науки і практики та напрями його використання. Автору дисертаційного дослідження вдалося коректно розкрити стан та глибину розробленості досліджуваної тематики, вдало обґрунтувати вибір теми та актуальність дисертаційного дослідження, отримані наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають достатню наукову новизну, практичне значення та суспільну корисність. Структура наукової праці є чіткою та логічною.

Висновок. Дисертація є завершеною, самостійною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливу наукову проблему.

Актуальність теми, самостійність і завершеність здійсненого дослідження, наукова новизна і практична значущість одержаних результатів та опублікованих наукових праць дають підстави зробити загальний висновок: дисертаційна робота Добродзія Олега Михайловича на тему «Роль цифровізації в інноваційному розвитку медичного страхування в Україні» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її автор Добродзій Олег Михайлович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

Завідувач кафедри
організації туристичної діяльності
Навчально -наукового
інституту управління, економіки та бізнесу
ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління
персоналом»,
кандидат економічних наук, доцент

М.М. Кривоберець